

Народная Воля

Надвор'е

Сёння ўдзень па краіне чакаецца пераменная воблачнасць, на поўначы кароткачасовы дажджы. Вецер заходні і паўднёва-заходні, 3–8 м/с. Тэмпература паветра ўначы — +8...+13, ўдзень — +21...+26.

Пейджинговую связь редакции обеспечивает

МОБИКОМ
пейджинг-система
(017) 222-46-51
(017) 222-46-52

ТРЫВОЖНЫ РОЗДУМ

Праз два тыдні пачнецца вайна?

На жаль, гэта не жарт. Як вядома, Лукашэнка і яго атачэнне запланавалі на канец жніўня самыя буйныя за апошняе дзесяцігоддзе ваенныя учыны «Неман-2001» на мяжы з Літвой. Захад не прымусяць сябе даўга чакаць і аб'явіць аб правядзенні ў гэты ж самы час у Літве самых маштабных у Прыбалтыцы за апошняе дзесяцігоддзе ваенных учынаў у ўдзелам вайскоўцаў ЗША, Вялікабрытаніі, Германіі. Такім чынам, пачаўся распынаюць свае ваенныя гульні дзве буйнейшыя ваенныя групы.

Мы ведаем, што нават мітынгі і шэсці камуністаў і дэмакратаў улады многіх краін развівалі ў часе і прасторы. Яны імкнуцца, каб тая ладзілі свае мерапрыемствы ў розных месцах горла, каб іх шчыра не перакрываўліся, інакш сутакненне не пачнецца. А тут сыходзіцца нос у нос буйныя ваенныя групы. Увогуле, нейкі наш артылерыст дапусціць памылку і снарад заляціць на тэрыторыю Літвы. Альбо летчык нечакана парушыць паветраную мяжу краіны-суседкі. І тады... І тады можна будзе атрымаць моцны ўдар у адказ. Так што спакойна спаць мы ніяк не можам.

Дык навошта Лукашэнка задумаў тры ваенныя? Тым болей, у жніўні. Вядома ж, што такія ваенныя звычайна праводзіліся ў глыбокай восені, калі ўжо ўбраны ўраджай з паўсю. Навошта ж гэтыя танкі і танкі на пляжы? І ўсё гэтае, нават калі ўсё прадуццё, не абавязвае? Былі мінуты абароны, генерал-палкоўнік Павел Казлоўскі ў падарожжы нумары нашай газеты

Алесь ДРАБЧУК.

ПУЛЬС

Зімоўскага паклічуць у сун

Жыцар горада Барысава, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі Валерый Кабак накіраваў скаргу ў праваабарончы цэнтр «Вясна», а таксама падаў іск у суд да Беларускага тэлебачання і выданага праграмы «Рэзананс» Аляксандра Зімоўскага.

Напярэдні такі ж іск быў пададзены ад АГП і членам Аляксандра Зімоўскага. Нагадаем, што Нацыянальным беларускім тэлебачаннем, у прыватнасці, у праграме «Рэзананс» былі паказаны сюжэты пра тое, быццам бы адзін з актывістаў АГП з горада Барысава за плату ў 500 долараў ЗША аб'яваў тром членам бары-

скаўскага аддзялення гэтай партыі дапамогу ў атрыманні палітычнага прытулку ў адной з заходніх краін. Былі названы прозвішчы трох грамадзян: Міхаіла і Святланы Касабушкіх, а таксама Валерыя Кабака.

У заяве, пададзенай у праваабарончы цэнтр «Вясна», Валерый Кабак піша: «Тое, што было сказана ў мой адрас па Беларускаму тэлебачанні, нібыта партыя АГП абавязалася за 500 долараў дапамагчы ажыццявіць палітычную эміграцыю, — ліч пакалём. Я не маю да гэтага ніякага дачынення».

Генадзь БАРБАРЫЧ.

Хацелі падтрымаць Шчукіна, а трапілі ў пастарунак

13 жніўня павінен быў адбыцца прабег у палітрэмарш Валерыя Шчукіна па маршруце Мінск—Жоўніца. Але, як вядома, абласны выканкам дазваляў на яго не ісці. Такую мадальфірму накіравалі ў Жоўніцкі цэнтр.

У Жоўніцкім СІЗА перадачу для В.Шчукіна, у якой былі харчы і прэса, не прынялі, маўляў, адну перадачу ў гэтым месцы ён ужо атрымаў, а значыць, больш не мае права і можна перадаць толькі лекі.

За 50 метраў ад будынку СІЗА каля плоту з надпісам «Свабода Шчукіну» мадальфірму сабраваўся і, нарэшце, фірмовы майкі «Выбрай!» ды наклеіўшы на іх паперкі са словамі

Антон КОРЗУН.

Людміла Карпенка і Ірына Красоўская выступілі ў Гродне

«Мая галоўная мэта — прымаць удзел у выбарах, што выкалі за сабой майго мужа, бо ў мяне закахана мая жонка», — паведавала на сустрэчы з прадстаўніцтвам грамадскай Гродна Людміла Карпенка, жонка аднаго з беларускіх палітыкаў Генадзя Карпенкі, які намер пры наяўнасці свабоды.

Ірына Красоўская абвергла меркаванне, якое прагучала падчас сустрэчы ў Гродне, што да знікнення вядомых палітыкаў нібыта мае дачыненне беларуская апзіцыя. Паводле слоў Ірыны Красоўскай, «беларуская апзіцыя ніколі не была

Павел МАЖЭЙКА.

ЧАТЫРЫ КАНДЫДАТЫ ў ПРЭЗІДЭНТЫ

14 жніўня апоўдні Цэнтральная выбарчая камісія зарэгістравала чатырох кандыдатаў у прэзідэнты Рэспублікі Беларусь. Імі сталі Уладзімір Ганчарык, Сяргей Гайдукевіч, Сямён Домаш і Аляксандр Лукашэнка.

МОЛАДЗЬ ВЫБІРАЕ

13-гадовы падлетак быў збіты супрацоўнікамі міліцыі

Чалавек у цывільным схапіў 13-гадовага Андрэя Янушэўскага, калі той клеў «зуброўскую» наклею. Мужчына схапіў яго за галаву і з размаху стукнуў хлопца па дрэва, якое знаходзілася побач. У папяротым стане Андрэй вырваўся і ўбег.

Толькі позна ўвечары ён вярнуўся дамоў. Хлопец не памятае, дзе ён знаходзіўся ў гэты час. Як стала вядома пазней, гэты мужчына — супрацоўнік барысаўскага АБЭЗА Алег Валер'янавіч Кантур.

Міліцыянты ў Маладзечне ўжываюць катаванні

Двое актывістаў руху супраціўлення «Зубр» былі затрыманыя ноччу ў Маладзечне за тое, што лпілі наклею. Зміер Мішчак і Юрыя Смятанка былі адвезены ў міліцэйскі пастарунак. У адзін момант на хлопца аказваўся ціск. Міліцыянт, чаё

імя невядома, ціснуў хлопцам на шыю, каб тая распавялі, хто ім даў наклею. Аднак не дакаваўшыся «праўды», міліцыянты выкідалі бацкоў хлопцаў, пасля чаго тая былі адпушчаны дахаты.

«Зубры» абмянялі кнігі пра Леніна на кнігі па беларускай гісторыі

У віцебскім скверы ля плошчы Леніна моладзь з руху супраціўлення «Зубр» распачала новую акцыю. Кнігі часоў развіцця сацыялізму, якія страцілі маладота чытаць, абмяняліся на беларускія выданні па гісторыі краіны, нацыянальным мастацтве і на творы вялікага земляка Уладзіміра Караткевіча, ды аўдыёкасеты.

Гэтая акцыя, як заяўляюць «зубры», стане прадломай для абмену, што адбудзецца 9-га верасня. У гэты дзень моладзь збіраецца змяніць старата прэзідэнта на новага.

В последнее время силовые структуры и пропагандистская машина режима ведут целенаправленную кампанию по запугиванию и дискредитации Объединенной гражданской партии и ее членов.

Разгромлен офис в Кричеве. За инициативу создания региональной КРСД возбуждено судебное дело в отношении руководителя Солгорской организации ОПГ Ларисы Насанович. Совершенно нападены людей в милицейской форме на помещение, где находилась штаб мобилизационной кампании молодежи ОПГ и других молодежных организаций. Подвержены физическому давлению и психологическому давлению активисты партии в Солигорске, Кричеве, Минске, Гродно, Дзержинске, Витебске и ряде других городов. На телеэкране и в радиозифре идут специальные

Пагадненне

Аб узаемных абавязаных аўтаномнага кандыдата і шырокай грамадзянскай кааліцыі паўчас і пасля выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Шырокая грамадзянская кааліцыя, у якую ўвайшлі пэўнамоцныя прадстаўнікі палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў — з аднаго боку, і прэзідэнт у кандыдаты ў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, адзіны кандыдат ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Ганчарык Уладзімір Іванавіч і Домаш Сямён Мікалаевіч — з другога боку, усеважымым адказнікам за дэмакратыю ў Рэспубліцы Беларусь і неабходнасць вяртання краіны на шлях дэмакратычнага развіцця, заключілі пагадненне аб наступным:

1. Прэзідэнт у кандыдаты на пасад прэзідэнта Рэспублікі Беларусь У.І.Ганчарык і С.М.Домаш зацвярджаюць аб'яднанне выбарчых штабоў і структур у выбарчым штабе адзінага кандыдата ад шырокай грамадзянскай кааліцыі. Аб'яднаны выбарчы штаб абавязаны ўсе неабходнае для рэгістрацыі іх у якасці кандыдатаў на пасад прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

2. Пасля рэгістрацыі У.І.Ганчарыка кандыдатам на пасад прэзідэнта С.М.Домаш з'явіўся сваю кандыдатуру на карысць У.І.Ганчарыка згодна з дэкларацыямі раней дамоўленасці.

3. Пасля рэгістрацыі У.І.Ганчарыка кандыдатам у Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь С.М.Домаш узначальвае Палітычны Савет штаба адзінага кандыдата.

4. У выпадку рэгістрацыі толькі аднаго з прэзідэнтаў у кандыдаты ўсе ўдзельнікі гэтага пагаднення абавязаны ўсю магчымую падтрымку як адзінаму кандыдату ад шырокай грамадзянскай кааліцыі.

5. У выпадку стварэння дэючым рэжымам перашкод для рэгістрацыі У.І.Ганчарыка кандыдатам на пасад прэзідэнта Уладзіміра ГАНЧАРЫК, адзіны кандыдат ад шырокай грамадзянскай кааліцыі, Сямён ДОМАШ, прэзідэнт у кандыдаты ў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Пагадненне падпісалі: С.КАЛЯКІН, П.КАЗЛОЎСКІ, М.ЧЫПР, М.МАРЫНІЧ, А.ЯРАШУК.

Ад палітычных партый пагадненне падпісалі: В.ВЯЧОРКА, А.ЛЯБЕДЗЬКА, С.ШУШКЕВІЧ, М.СТАТКЕВІЧ, В.ПАЛІВІКОВА, А.БУХВОСТА, А.ГРАМЫКА, М.ФЫДЫЛІНД.

Ад грамадскіх аб'яднанняў: В.ЛЯВОНАУ («За новую Беларусь»), А.МІЛІНКЕВІЧ («Рэгіянальная Беларусь»), А.САНИКАУ («Хартыя-97»).

ВЫБАР-2001

Уладзімір Ганчарык — адзіны кандыдат

Сямён Домаш пасля перамогі зойме пасаду прэм'ер-міністра

У панядзелак, 13 жніўня, у сталічным Доме ветэранаў адбылося ўрачыстае падпісанне пагаднення паміж адзіным кандыдатам ад шырокай грамадзянскай кааліцыі Уладзімірам Ганчарыкам і членамі «підсёркі», да якіх далучыліся Міхаіл Марыніч і Аляксандр Ярашук, а таксама з шырокім колам палітычных і грамадскіх арганізацый Беларусі.

Трэба прызнаць — прайшоўшы пахваліваючы ў панядзелак не толькі падпісантам пагаднення, але і шматлікім журналістам і прадстаўніцтвам грамадскасці, якія сабраліся на ўрачыстую шэрымонію: папулярная беларуская тэлеведучка Зінаіда Бандарэнка выйшла на сцэну з тэкстам пагаднення не ў прыватнасна, а ў галасе пазней. Але ж, трэба прызнаць, нягледзячы на затрымку, Падзея з вялікай латары атрымалася: сведкі і ўдзельнікі падпісання некалькі разоў падмаўчалі са сваіх месцаў, каб апладшчытамі падтрымаць «святла аднаго дэмакратычных арганізацый і сілаў Беларусі».

Пагадненне, тэкст якога мы друкуем далей, уключае пералік узаемных абавязаных аб'яднанняў і пэўнамоцныя прадстаўнікі прэзідэнта ў кандыдаты ў прэзідэнта, Сямён Домаш здыме сваю кандыдатуру на карысць адзінага кандыдата. Аднак як паведаміў журналістам сам Домаш, дакладная дата яго «здыму» будзе паведамлена крыху пазней, і згодна з пагадненнямі, «яму гарантуецца месца кіраўніка палітычнага савета штаба адзінага кандыдата, а ў выпадку перамогі У.Ганчарыка — пасада прэм'ер-міністра».

Калі адзіны кандыдат па нейкіх штучных прычынах будзе зняты з прэзідэнцкай гонкі, усімі дэмакратычнымі сіламі Беларусі, як сказана ў Пагадненні, будуць прыняты ўсе магчымыя крокі — аж да масавых акцый пратэсту і зваротнага да міжнароднай супольнасці — да таго, каб ён прыняў такі ўдзел у выбарах.

Домаш і Ганчарык таксама падпісалі ўзаемныя пагадненні з 83 маладзёжнымі арганізацыямі, якія ў сваю чаргу павінны прымаць усе сілы для папулярнасці і «раскруткі» адзінага кандыдата ў астанці да выбараў час у маладзёжным асяроддзі.

Уладзімір Ганчарык таксама падзякаваў Сямёну Домашу за яго мужны крок, які даўся апошняму нялёгка, але, як адзначыў сам Домаш, для яго «галоўнае — перамога дэмакратычных сіл на гэтых выбарах».

Сямён Домаш: «Мы павінны пабудоваць на Беларусі дэмакратычную дзяржаву, мы павінны пабудоваць дзяржаву, якую будучы паводзіць ва ўсім свеце. Нам бы хацелася

Фота IREX/ProMedia.

ся, каб наш беларускі народ зразумеў, што пабудоваць такую дзяржаву мы можам толькі разам».

Уладзімір Ганчарык: «Сёння мы зрабілі крок, наступны крок да перамогі — да пачатку будавання новай, дэмакратычнай Беларусі. І калі мы разам — нам будзе лёгка дасягнуць гэтай перамогі».

Напрыканцы хацелася б пажалася нашым пажанчаным маладзёжам адну «добраў» — перакласці нарэшце на беларускую мову папулярны слоган адзінага кандыдата «В адзінстве — сіла».

Я думаю, што гэта нескладана. Таму што ў панядзелак, нягледзячы на ўсе ўрачыстасці, рускамоўны тэкст пагоўну выглядаў яўным дыскамсам на фоне папулярнай беларускай мовы нашых аб'яднаўшых дэмакратаў. Нягледзячы на яра злучаючы побач са слогамам сонейка...

Алесь СІПЧ.

БНФ высокая ацэньвае пагнісанне пагаднення

13 жніўня падпісана суботняя версія паразумення паміж двума асноўнымі прэзідэнцкімі — Уладзімірам Ганчарыкам і Сямёнам Домашам, а таксама вядомымі палітычнымі партыямі і грамадскімі аб'яднаннямі, рухамі, ініцыятывамі.

Адзіна змена ў параўнанні з суботнім тэкстам — гэта сфармуляванне, што аб'яўляюцца не толькі штабы С.Домаша і У.Ганчарыка, але таксама штабы астатніх удзельнікаў пайдсёркі і А.Ярашкі, М.Марыніча.

«Мы высокая ацэньваем сённяшняе пагадненне і тое, што была дасягнута прынцыповая згода

Прэс-служба БНФ «Адраджэнне» і Партыі БНФ.

Гомельская вобласць: тэл. (0232) 55-93-71, (02342) 4-58-91
Гродзенская вобласць: тэл. (0152) 39-93-87
Магілёўская вобласць: тэл. (0222) 25-84-00
Мінская вобласць: (017) 221-60-55, 258-78-14

ДАЙДЖЕСТ

Украинского депутата обвинили в устранении коллег

Михайло Потебенко

Заказчиком убийств народных депутатов Украины Евгений Шербань и Владимир Гетьман оказался народный депутат украинского парламента Михаил Каспериш. Об этом заявил в понедельник на пресс-конференции в Киеве генпрокурор Украины Михаил Потебенко. По его словам, к 1 сентября генпрокуратура внесет в Верховный Совет Украины представление на согласие парламента о привлечении этого депутата к уголовной ответственности. Фамилию депутата генпрокурор журналистам не назвал. Михаил Потебенко отметил, что парламента будет оз-

накомлен со всеми деталями расследования убийств. Напомним, что народный депутат Украины Евгений Шербань и его супруга были расстреляны неизвестными в упор из автомата в аэропорту Донецка во время вылета из самолета в марте 1996 года. А народный депутат Украины, президент биржевого комитета Украинской межбанковской валютной биржи, бывший председатель правления Национального банка Украины Владимир Гетьман был убит в апреле 1998 года в лифте своего дома.

РИА "Новости".

В Перу осужденные за терроризм захватили свои тюрьмы

Заключенные двух перуанских тюрем, осужденные за терроризм, взбунтовались и захватили часть тюремных помещений. Акты неповиновения проходят в тюрьмах Мигель Кастро в восточной части Лимы и Эль Милagro в городе Трухильо, расположенном в 570-и километрах к северу от перуанской столицы.

Заключенные обеих тюрем забрлись на крышу зданий, гугт

"Франс-Пресс".

"Грабитель века" попал в больницу

Величайшим грабителем после 20 столетия Ронни Бигтз было сделано экстренное переливание крови, после того как его доставили в больницу. От праздничной в среду свое 72-летие Ронни Бигтз сейчас находится в госпитале "Королева Елизавета" в Гринвиче, куда его прошлой ночью доставили из тюрьмы "Белмарш". 26-летний сын Бигтза Майкл сообщил, что его отец страдает от внутреннего кровотечения. О-

Апачова.com.

Фоссетт снизил скорость и прочел электронное письмо

Американский путешественник Стив Фоссетт снизил скорость полета своего шара с 90 до 33 километров в час. Причиной этого стала плохая погода у побережья Чили. Фоссетт также снизил высоту полета с 3,8 до 1,8 километров. "На этой высоте шар может охладиться, и у Стива есть возможность снять кислородную

маску и регулировать содержание кислорода в необходимых пределах", — сообщил менеджер полета Тим Коул. В настоящее время Фоссетт пролетел 40 процентов своего пути. Он надеется попасть в книгу рекордов как первый человек, совершивший кругосветное путешествие на воздушном шаре.

США намерены пересмотреть вопрос о санкциях против Индии

США в скором времени могут снять или смягчить санкции против Индии, наложенные после проведения ядерных испытаний в 1998 году. Об этом в интервью газете The Washington Post заявил заместитель государственного секретаря США Ричард Эрмитаж. Мы займемся этой про-

блемой в следующем месяце, когда Конгресс вернется к летним каникулам. Пока неизвестно, будут ли также сняты и подобные санкции с Пакистана, наложенные на страну после того, как она провела свои ядерные испытания.

"Би-Би-Си".

В Канаде запретят продажу "мягких" и "легких" сигарет

Министр здравоохранения Канады Аллан Рок объявил, что намерен ввести запрет на продажу сигарет с названиями "мягкие" и "легкие". По словам министра, подобные наименования вызывают у потребителей ложное чувство безопасности, на самом же деле такие сигареты не менее вредны для здоровья. Кроме того, по статистике, среди потребителей легких и мягких сигарет практически нет случаев полного отказа от курения.

"Ассошиэтед Пресс".

Женщина родила ребенка на борту самолета

Самолет нидерландской авиакомпании KLM, выполняющий рейс из Амстердама (Кот д'Ивуар) в Амстердам стал роддомом для ребенка, появившегося на свет на борту авиалайнера. На высоте нескольких тысяч километров от беременной женщины нача-

лись схватки, и она родила здорового мальчика. Роды принимала медсестра самолета и стюардесса. Как сообщает норвежское агентство новостей NTB, мама и малыш чувствуют себя хорошо.

Апачова.com.

Получил 20 лет за сношения с заключенными...

В американском штате Южная Каролина признан виновным охранник тюрьмы, переправивший с заключенной Лейтенант Хьюстон Кейт четыре раза склонил к сексуальным отношениям заключенную Сюэзан Смит, утотившую двух своих сыновей. В ходе следствия выяснилось, что Кейт не первый раз занимается подобными вещами. Охранник был осужден на 10 лет за каждый случай, получив 20 лет тюремного заключения.

"Рейтер".

Под польским городом Мелец саперы нашли 386 авиационных бомб

К счастью, не взорвались.

Под польским городом Мелец саперы обнаружили и вывезли в безопасное место 386 авиационных бомб времен второй мировой войны. Бомбы обнаружил местный крестьянин Майор Кшиштоф Глиер из третьего саперного полка польской армии, подразделение которого и произвело разминирование, сообщив, что это самая большая такая рода на-

ходка на юго-востоке Польши в этом году.

РИА "Новости".

ПРИВЕТ ИЗ ЛОНДОНА

Сто тысяч за "лишнего ребенка"

Счастье свалилось на строителя из Ливерпуля Бари Три неожиданно. Точнее, сначала свалился он. Пил с друзьями пиво в пабе "Белый козлик", смотрел по телевизору футбол "Ливерпуль—Манчестер". Последнее, что он помнил, был провал Оуэна к воротам Бартеза. Потом все покатилось лавиной: со своих мест, кричали, свистели, хлопали в ладоши. Бари тоже попытался вскочить и хлопнуть... Очнулся он уже в больнице, где ему наложили швы на голову и загносовали правую руку по самое уло. Как пояснил доктор, Бари упал с табуретки под барную стойку.

Выйдя из больницы, жертва зеленого змия, футбольный фанат Бари подал в суд иск, требуя от хозяина паба материальной компенсации за развитие головной боли, а также за потерю трудоспособности. Разумеется, хозяин "Белого козлика" свою причастность к нетрудоспособности Бари Три отрицал. Однако суд счел претензии строителя обоснованными. Служитель Фемиды заявил, что хозяин паба, выйдя "пьянчистое" состояние Бари, должен был переселить его в более безопасное место. К примеру, прилечь к стене...

В итоге строителя и футбольного фаната Бари получили с "Белого козлика" 10 тысяч фунтов. И хотя говорят, что не в деньгах счастье, Бари был счастлив.

Подобные курьезы в сегодняшней Британии случаются, конечно, нечасто. Однако социологи утверждают, что британцы в последние пять лет резко завышают ставки исками по любому поводу. Супруги Патриция и Питер Томсон потребовали 100 тысяч фунтов компенсации за "лишнего" ребенка, который появился у них в результате лечения от бесплодия. Оказалось, Патриция ожидала двойню, а получила тройню.

Другая женщина, обожавшая, по ее словам, своего четырехлетнего сына, тем не менее судится и требует компенсацию, обвиняя

врачей в появлении этого ребенка на свет. Дело в том, что, уже имея двух детей, она с мужем решила больше в капсуле киндер-сюрприза не искать. В 1994 году эта женщина сделала операцию стерилизации. Каково же было ее удивление, когда в 1996 году она оказалась "немного беременной". Так в семье появился сын Джордан. Прошло несколько лет, и вдруг супруги решили потребовать компенсацию.

Мы любим нашего младшего, но мне ведь в 1994 году давали гарантию, — говорит мама Джордана, требуя в суде материальную компенсацию за непланируемую беременность.

Судится и требуют денежных возмещений по разным поводам. 57-летняя бывшая учительница недавно получила 161 тысячу фунтов стерлингов, выиграв суд. 11 лет назад ей дали неверный профессиональный совет по пенсионной схеме, в результате чего она сильно прогадала. Группа бывших студентов требует от своего колледжа компенсацию в 500 тысяч фунтов, потому что низкий уровень обучения, по их словам, не позволил сделать хорошую карьеру.

Кстати, молодежь судится особенно активно. Так, 18-летняя Сара Вудас отсудила у Министерства обороны 2000 фунтов. Минувшим летом она решила устроиться работать почтовым на военную базу. Почту надо было развозить на велосипеде, и девушка дала мужской велосипед. Однако невеселая Сара не могла донести его, и в итоге ей отказали в работе на базе. Обидевшись, девушка обратилась в суд, обвинив Министерство обороны в дискриминации по половому признаку, и получила очень солидную компенсацию.

Требовал компенсацию за стрессовую работу полицейский. А учительница начальных классов получила 250 000 фунтов стерлингов за стресс на работе. Теперь представители разных профессий могут выстраиваться за компенсациями: и водить

автобус по лондонским улицам — дело нервное, и за большими ухаживать терпение нужно железное. А в пабе шум действует на нервы барменам, плюс типы вроде Бари Три, которые сначала напиваются до поросеющего вида, потом скажут, как белый козлик, ломают руки, и...

Прибывающие в Британию эмигранты тоже быстро социализируются. Один кавоар-беженец, попросивший политическое убежище в Британии, требует компенсацию за то, что его из Лондона переселили в провинциальный город Виган. По словам беженца, ему, человеку связанному с поп-музыкой, в этом городке трудно проявить свой талант. Этого "гения" трудно переубедить, даже приводя в пример легендарных "битлов", вышедших из глушинок.

В ответ на требования денежных компенсаций потенциальные ответчики штампуют всевозможные объяснения, предупреждения. В кафе вас предупреждают, что кофе — горячий и, значит, можно обжечь язык. В здании парламента периодически выставляют табличку, предупреждающую о том, что ступеньки помыты и, значит, можно поскользнуться.

Даже в фойе Национального театра, где шел спектакль "Винный сад", висело объявление, предупреждающее зрителей о том, что по сценарию будет вытеснен из пистолета. Дескать, не путайтесь из ИРА, а наши актеры в контексте чеховского замысла.

Что же касается паба "Белый козлик", то там после инцидента с Бари Три тоже вывесили объявление о том, что после трех пива возможно нарушение координации движений, вследствие чего посетитель может упасть и что-нибудь себе сломать...

А барменам строго приказано следить за состоянием посетителя и, если видно, что "клиент созрел", — помочь ему перейти в более безопасное место. К примеру, прилечь к стене...

Юные жительницы Лондона у Вестминстерского аббатства.

В погоне за "потным Джеком"

Миллионы британцев и гостей туманного Альбиона заражены вирусом лотереи. Да и как, скажете, не заразиться, когда ежедневно в эфире BBC сообщают: "На сегодня лотерея в розничной национальной лотереи составляла 13 миллионов фунтов стерлингов...". Вы себе представляете, что это за деньги? Деньги! И чтобы получить эти деньги, надо всего-то вложить один фунт. Именно столько стоит билет национальной лотереи. Нет, конечно, гарантий выигрыша вам никто не даст, но шанс есть. К тому же затраты (полумиллион, фунт) несоизмеримы с возможной прибылью. Вот и бегают миллионы британцев за этим самым "потным Джеком", надеясь, что именно сегодня точно повезет.

Кстати, как утверждает статистика, число миллионеров-британцев ежегодно увеличивается на 17%. Конечно, это происходит за счет лотерейных выигрышей, а благодаря сильной экономике. Компания "Даталог" опубликовала недавно доклад о богатых жителях Великобритании, сообщая, что в "клубе миллионеров" числятся 73 990 чело-

век. Их общее состояние оценивается в 120 миллиардов фунтов (200 миллиардов долларов). Авторы доклада пришли к выводу, что в стране стабильно увеличивается число людей, относящихся к категории "зажиточных". Это те, у кого на счетах есть свободные средства в размере от 30 до 200 тысяч фунтов. Сейчас зажиточные составляют 10% населения Британии. Общее состояние богатых и зажиточных достигло в нынешнем году 313 миллиардов фунтов.

Как утверждает статистика, хорошее образование не всегда является залогом финансового успеха. К примеру, 32 британца из 300 самых богатых окончили всего лишь общеобразовательную школу, да и то без стипендии. 114 посещали не элитные, а обычные, государственные школы. 119 богачей не имеют высшего образования.

Идеи миллионеров "средней руки": телевидение, зарабатывающее "играючи" по 2—3 миллиона фунтов в год, футбол, теннис, охота, актеры "попсы". Печально известный Робби Уильямс заработал за прошлый год 9 миллионов фунтов. Ему, конечно, далеко до Элтона Джона (200 миллионов) и

Томы Джона (175 миллионов), однако и 9 миллионов тоже деньги... Большинство британцев о них остается только мечтать, бегая за "потным Джеком".

Принято считать, что на Западе богатым не завидуют. Дескать, средний уровень жизни так высок, что нет повода для зависти. Ведь даже имея 30 тысяч фунтов годового дохода, можно прекрасно себя чувствовать. Тем не менее, как сообщает British Medical Journal, недавнее исследование показало, что в британской столице и в наше время существует "дженсовская нишета". Оказалось, что социальная география Лондона за 100 лет практически не изменилась. Если в те времена такие районы, как Хампстед, Найтсбридж, Белгрэви были "привилегированным" боттомом, то сейчас они являются самыми престижными и благополучными. А социально обездоленные, как и 100 лет назад, остаются районы Тауэр Хамплет и Хакни.

Евгений СУЛЫГА, собственный корреспондент "Народной воли" в Великобритании.

ДУХОВНЫ СКАРЕ

Энциклопедия "Народной воли", выпуск №21

ЛЕЙСАПЕГА

Дбайны бацька Айчыны

Род Сапегу — адзін з самых старых на Беларусі. Агіньскі, Аляксавіч, Валовіч, Хадкевіч, Сапегі... Гэта ўсе тыя дынастыі, якія ў розны час шмат зрабілі для ўмацавання роднага краю, ператварэння яго ў магутную дзяржаву. У тых і іншых родах заўсёды дбайлі аб належнай адукацыі дзяцей. Не выключэннем былі і бацькі Лёва Сапегі — старадаўняга і ваявоўскага падліска Іван Іванавіч Сапегі і княгіня Багдана Друцкая-Сапегінская. Пачаў нараджэння Лёвчыка — 4 красавіка 1557 года — яны жылі ў сваім маёнтку Астроўна (сучаснае і назва — Астравок). Як мяркуюць даследчыкі, гэта, мабыць, адна з цярэшчынскіх вясак у беларускім раёне.

Л.Сапегу ў янапелліні, але 12 красавіка 1584 года яму нарадзіліся дзеці. Гэта і ўрадавала, але і засмуціла. Акрамя выхавання, што срод маскоўскіх баць не змаглі да ўсяго ўзніклі і дыпламатычныя фармальнасці. Граматы, пасланы, прывезеныя ў Маскву, адрасаваныя Івану Грознаму, а цыпер на трон узяўшоў яго сын Фёдар Іванавіч. Усё ж дамовіліся, што праў пасылаць будучы прывезеныя новыя дакументы.

Але не паспелі ганцы вырнуцца назад, як у Маскве з новай вайсцвай разгарнулася барацьба за ўладу. Ад слоўных перапалкаў асобныя баіры перайшлі да актыўнага ўдзелу ў падрыхтоўцы. Калі Багдан Бельскі са сваімі стральцамі акружыў Крэмуль, прадлілася кроў. Л.Сапегу гэты быў Богу маліцца, каб таткоў супрацьстаянне не зайшло далей. На шчасце, вярнуліся ганцы.

Цяпер Л.Сапегу вырашыў дзейнічаць рашуча. А задушаў ён вольна іх... З першых ж мінут супраць Фёдарам Іванавічам, калі прайшлі абавязковыя ў гэты раз дыпламатычныя фармальнасці, ашаламляю яго паведзеннем, што туркі рыхтуюцца да вайны з рускімі. Ды і яшчэ, маўляў, абавязаны ўрадаваць Рэччу Паспалітай, разліваючы мірнае пагадненне падліска, каб разам выступілі супраць Крэмуля.

Як і чакаў Л.Сапегу, іар павярнуў аму. Не валодаючы сабой, закрываў: "Што? Ваяваць з намі?!" З вуснаў яго лускі сучасныя, абразлівыя, пагардлівыя словы. Справа была напалову зроблена, а гэта галоўнае. Цяпер ужо Фёдар Іванавіч мусіў шукаць выйсце са становішча. Пакольні паверыў усяму, пойдзе на падпісанне міру... А яшчэ абавязаны будзе ўважваць, каб Рэч Паспалітай не ішла на хуруры з Асманскай імперыяй.

У выхадзе перагавору Л.Сапегу больш не сумняваўся. Так і сталася. Хутка быў падпісаны чаркавы Маскоўскай дзяржавы і Рэччу Паспалітай. Да ўсяго Л.Сапегу дамогся, што рускі цар вызваў у палону 90 чалавек. Прытым без выкупу. Выпалак не такі часты ў дыпламатыі. Па сутнасці, чалавек новы ў ёй, Л.Сапегу дамогся таго, што не заўсёды ўдавалася вельмі вопытным і стратэгічным палітыкам С.Струцка адважвацца на Л.Сапегу. Той атрымаў Слонімскае староства, а 2 лютага 1585 года стаў падканцлерам ВКЛ. Не лішне напамінаць: Л.Сапегу ішоў усяго 28-ы год.

Стаўшы падканцлерам, Л.Сапегу пачаў у першую чаргу абараняць Ігнацыя Княсту (на той час Рэч Паспалітай з'яўляўся федэратыўнай дзяржавай, што складалася з Княства і Кароны). Часам яму даводзілася нават ігнараваць паставаны Люблінскай уніі і сумесных соймаў, калі разумеў, што выкананне іх не пайдзе на карысць беларускай дзяржавы. А такіх выпадкаў назіралася намала, хоць, паводле уніі, становішча Польшчы і Княства з'яўлялася аднолькавым, на самай справе ўзнікла пагроза поўнага пераходу крывіштва да Кароны.

Небеслека ўзрасла пасля нечаканай смерці С.Струцы (ёсць сведчанні, што яго атруцілі). Сярод кандыдатаў на карону былі сын шведаўскага караля Жыгімонт III Ваза, аўстрыйскі эрцгерцаг Максимилян і Фёдар Іванавіч. Л.Сапегу падтрымліваў маскоўскага цара, бо лічыў, што небяспека Княству ад Расіі меншая, чым ад Польшчы і Аўстрыі. Але, адуцуючы, што яго "карта" бітая, разам з аднадушным прыняў бок Жыгімонта Вазы, выставіўшы шмат умоў, якіх ё, пры іх выбары, дазволіў б ВКЛ у рамках Польшчы заставацца дзяржавай. Жыгімонт умовы прыняў, але, сеўшы на прастол, пра ўсё забыўся. Для Л.Сапегі пачаліся не лепшыя часы. Ён гатовы быў нават пакінуць уладу. Але зноў узнікла небяспека вайны з туркамі і татарамі. Жыгімонт Ваза бачыў, якім вялікім аўтарытэтам карыстаўся Л.Сапегу пры дактры, і нават пайшоў на кантакты з ім і нават даручыў кіраванне працяг працягнутага, Трыція Ступіца Княства.

Камісія такая была створана адразу пасля Люблінскай уніі, але яна працавала марудна, праца па сутнасці не распрацоўвалася наперад. Калі ж за работу ўзяўся Л.Сапегу, хваля два гады, каб завяршыць задуманае. У 1588 годзе Л.Сапегу дадаў Статуцкі ўдаснаваць у Вілені. Статуцкі напісаў дзе прадмовы, якія найлепшэ павышалі значнасць таго, наколькі прадугледжваў усе далейшае наперад у памянненні, каб беларуская дзяржава агулава сабе самастойна. Агаворвалася, што зямлі, якія належалі Княству, не

могучы перадавацца нікому з чужынцаў. Калі ж і атрымае іх, мусіць даць прысугу ў "вернасці і зчынісці" дзяржаве. На ўсёй тэрыторыі Княства беларуская мова аб'яўлялася дзяржаўнай. Гэты статут (1588 года) дзейнічаў на тэрыторыі Беларусі 250 гадоў. Для свайго часу быў самым выдатным зборам законаў у Еўропе і аказваў уплыў на развіццё права Расіі, Польшчы, Украіны, Латвіі і Эстоніі.

У 1589 годзе Л.Сапегу стаў канцлерам ВКЛ. А6 тым, што ён не адступіў ні на крок, калі неабходна кіраваў палачэннямі Статуцкі, засмешыў канцлер Жыгімонтам Ваза пасля таго, як кароль вырашыў прызначыць на вызваленую віленскую каталіцкую кафедру палачка Б.Мацееўскага. Паводле законаў Княства, гэтую пасаду ні палачка, ні іншы чужынца займаць не маглі. Канцлер праймаўся іако дзесяць гадоў. Перамог усе ж Л.Сапегу 25 красавіка 1600 года канцлеру значналі беларусы Б.Война. Здаўляючы прычыны: павольна Асавіла, калі загадаў, што Л.Сапегу неадаўта да гэтага прыняў каталіцкую веру. Гэта не менш закон не паршываў. Жыгімонт Ваза ўрадзе змяніў з свайго становішча і прычынаў канцлера. Усе дакументы, якія паступалі ад караля, абавязкова відавочна Л.Сапегі. Ён паставіў сваю пячатку, і толькі пасля гэтага яны набылі сілу абавязковых для выканання.

У пастэры запалла вайной са Швецыяй, бо Жыгімонт Ваза пасля смерці свайго бацькі пратэставу на яго карону. Ігнавіла небяспека, што Швецыя падтрымае Расію. Восенню 1600 года Л.Сапегу спецыяна кіруе са спецыяльным пасольствам да Б.Галунова. Давалася куды ішчы, чым у 1584 годзе. У пачатку 1602 года быў заключаны мир ажно на 22 гады. Перамір'е паршываў Глжымітрый І. Вядомы рускі гісторык С.Салаўёў меркаваў, што гэта ступенік самаго Л.Сапегі. Як бы там ні было, але 15 студзеня 1609 года прапаноўваў Л.Сапегу пачаць вайну з Маскоўскай імперыяй. Узялі горад 2 чэрвеня 1611 года.

Чарговы паход на Маскву канцлер узначаліў у 1617 годзе. Восенню наступнага года пачаўся штурм. Але, калі разумеў, што поспеху не дасягнуць, першы загаварыў аб перамір'і. Маскоўцы згадзіліся. Мір быў падпісаны на 14 з паловай гадоў. ВКЛ у выніку яго вярнуліся да Смаленска, Старабелы, Палонку Гара, Чарніў, Бельска, Дарагавіча, Трубішска, Невель, Себжэ, Сарпелска, Красна, Ноўгарад-Северска, Вяліжскаго вобласці і Манастрыскае гарадзішча.

Пасаду канцлера Л.Сапегу займаў да 1624 года. Натягненчы на палачку ўзрост, уладальчыч яшчэ не ў апошнюю іншэраў гадоў успрыняў спакойна. Будучы віленскім навадом (памер 7 ліпеня 1633 года і быў пахаваны ў касцёле св.Міхаіла ў Вілені). У апошнія гады займаўся ўпарадкаваннем Метрыкі ВКЛ, працёй калачы — архівам Дзяржаўнай канцелярыі Княства. Гэта ўнікальны збор у нашым захаванні дакументаў XIV—XVIII стагоддзяў (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў канцлера Лёва Сапегу "пачаў канцлерам Лёва Сапегу" (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў канцлера Лёва Сапегу "пачаў канцлерам Лёва Сапегу" (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў канцлера Лёва Сапегу "пачаў канцлерам Лёва Сапегу" (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў канцлера Лёва Сапегу "пачаў канцлерам Лёва Сапегу" (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў канцлера Лёва Сапегу "пачаў канцлерам Лёва Сапегу" (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў канцлера Лёва Сапегу "пачаў канцлерам Лёва Сапегу" (праца была прадстаўлена пасля Л.Сапегі). Яны налічваюць каля 556 тэм, у якіх у храналагічнай паслядоўнасці занатаваны ўсе важнейшыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржавы, пачынаючы з 1386 года.

Стэматызацыя Метрыкі запачаткаваў таг, каб назваць яе сапраўдным пазнакам Л.Сапегі на ніве нацыянальнага Адраджэння. А жыццё Л.Сапегі ў цэлым? Глыбокае вызначэнне зроблена ім даў яшчэ ў 1933 годзе М.Шкідальскі, напісваючы артыкул "У трохстаў годкі смерці Лёва Сапегі" (пачаў

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

МЯТЕЖНЫЙ ГЕНЕРАЛ

Из правительственного сообщения от 2 марта 1921 года, подписанного В. Лениным и Л. Троцким: "В Кронштадте... бывший генерал Козловский с тремя офицерами, фамилии которых еще не установлены, открыто выступили в роли мятежников. За спиной эсеров и на этот раз стоял царский генерал".

Это было не так. Кронштадт, внимательно следивший за событиями в стране, испытывавший на себе кнут "военного коммунизма", был подобен туго сжатой пружине, которая вот-вот разожмется. И она разжалась. Непосредственным поводом послужило выступление рабочих в Петрограде.

В 1921 году у руководителей страх устал. Страх потерять власть, вроде бы уже упрочившуюся. А у страха, как известно, глаза велики. Только потому недолюбливал, но не вышедший еще из повиновения центральной власти Кронштадт объявили восставшим. Теперь надо было накручивать дальнобой. Раз восставшие, значит, есть организаторы. Кто? Кто-то из "бывших". Самая крупная фигура — Козловский.

С тех пор и кочует из учебника в учебник, из одного художественного произведения в другое образ мерзкого человечка, лишнего советской и чести, перебежавшего из одного лагеря в другой и тем самым постоянно изменяющего своему народу.

Так кто же он такой, этот человек, можно сказать, ослепленный учеными и писателями? Отец его, армейский капитан Николай Козловский, происходил из закладного беспомощного дворянского рода Гродненской губернии. 18 августа 1865 года у него родился сын, названный Александром. Александр был определен сначала во Владимирский киевский калесетский корпус, затем поступил в Михайловское артиллерийское училище в Санкт-Петербурге. С отличием завершил учебу, был назначен в 3-ю Гродненскую артиллерийскую бригаду.

С 19 октября 1897 года поручик Александр Козловский — слушатель Артиллерийской академии.

Из приказа по Михайловской артиллерийской академии № 143: "...поручика 3-й Гродненской артиллерийской бригады Козловского А.И. признать окончившим курс Академии по 1 разряду. Имя поручика Козловского, как достойнейшего по выпуску, внести на Почетную мемориальную доску Академии."

Начальник академии генерал-лейтенант Делявиновский.

В 1912 году Александр Козловский приписывается звание генерал-майора и его назначают командиром 11-й Сибирской стрелковой артиллерийской бригады. К этому времени за отличие по службе он уже был награжден орденами Св. Владимира 2-й и 3-й степеней, Св. Анны 2-й и 3-й степеней.

С началом войны с Германией генерал Козловский вместе со своей бригадой прибывает на фронт в район Молодечно, где вскоре он получил назначение с повышением — командующим артиллерией 1-го корпуса Западного фронта.

Февраль семнадцатого Козловский истерично с ликованием. На смену временному правительству пришла новая власть. Ее лозунги генерал воспринял как наиболее соответствующие в данный момент интересам страны и народа. И пошел к ней на службу.

В начале он был назначен уполномоченным от Главного начальника снабжения по Петроградскому району. В конце 1918 года Александр Козловский — инспектор артиллерии одной из

армий Южного фронта. В 1919 году он уже начальник артиллерии Карельского фронта, а чуть позже — инспектор артиллерии 7-й армии Тухачевского.

14 мая 1920 года Козловский приказом начальника Управления артиллерии морской крепости Кронштадт назначен командиром форта Краснойбашенский. 16 сентября этого же года переведен инженером-технологом при начальнике артиллерии.

В это время семья его проживала в Петрограде. Жена Наталья Константиновна, сын Николай, 1899 года рождения, слушатель Политехнического института; сыновья Константин, 1901 года рождения, и Дмитрий, 1902 года рождения, курсанты училища Комсостава флота, участники боя с Юденичем; сын Павел, 1904 года рождения, выпускник средней школы; дочь Елизавета, 1908 года рождения тоже ученица.

Последний раз до драматических событий Козловский виделся с женой и детьми в конце января — начале февраля 1921 года.

Из правительственного сообщения от 2 марта 1921 года: "Бывшего генерала Козловского и его сподвижников объявить вне закона".

До сих пор нет ни одного свидетельства того, что Александр Николаевич каким-то образом причастен к организации и осуществлению мятежа. Все члены семьи Козловского 3 марта были взяты заложниками за него. Их держали 10 дней в тюрьме ЧК на Горького, 2. Затем Лизу как несовершеннолетнюю выпустили, а остальных перевели в дом предварительного заключения на Шпалерной. Здесь в апреле 1921 года им объявили приговор (братям — по одному году принудительных работ, матери — пять лет), а в июне всех перевели в "Кресты".

18 марта кронштадтам стало ясно, что 3800 человек — боевая группа, непосредственно сдерживавшая натиск частей Красной Армии и несшая громадные потери, решающая час за часом, — долго не продержится. Реком принял решение: с наступлением сумерек отвести тех, кто не хочет оставаться в крепости, на финский берег.

К вечеру над залитым неожиданностью туманом. В 19 часов начался отход. Первую группу повел Козловский. Ему удалось подготовить погрузку для приема остальных.

По прибытии в Териоки Александр Николаевич передал командиром Карельского военного сектора обращение с просьбой об интернировании прибывших и их уходе с Кронштадта.

Из обращения А. Козловского к команданту Карельского военного сектора: "...после получения 3 марта 1921 года уведомления от правительства... выдать главных зачинщиков мятежа... я и прочие офицеры гарнизона, не согласившись, решили принять участие в общем движении населения Кронштадта и окрестностей. Временному Революционному Комитету в деле отпущения прав народа своим знаниями и опытом."

Александр Николаевич продолжал выполнять обязанности начальника артиллерии крепости. Во время этих драматических событий, исполняя любую возможность, уходил от обострения, избегал большой крови.

Здесь надо особо подчеркнуть, что в решении суда 16-17 марта — орудия Кронштадта не принесли Красной Армии того урона, который могли бы принести. При анализе организации артиллерийского орудия "мятежников" против наступающих частей Тухачевского становится очевидным, что Козловский вел его не на поражение. Задачей стрельбы из орудий было оказание психологическое, отпугивающее воздействие на красноармейцев.

Можно себе представить, что осталось бы от многоотраслевой массы бойцов на льду, если бы по ним прицельно ударила артиллерия кораблей и флотов, подкрепленная огнем пулеметов у стен Кронштадта.

Кронштадта, а вместе с ними и Козловский, наделились на благоразумие власти. Они рассчитывали под самый конец, когда красноармейцы были уже на улицах крепости, при помощи братания прекратить неужную жестокую войну. Матросы бросили оружие, распустили орудия. Но британцы быстро переплатили: красное командование отдало приказ стрелять и по своим, и по чужим, бросившим винтовки и пулеметы.

Александр Николаевич был потрясен тем, что пришлось покинуть Родину. Но что будущее делить на будущий день? Вступить в казую-нибудь политическую организацию и вести враждебную работу против своей страны? Но он на это не был способен. Просить о пощаде? Но он не виновен.

Начал перебиваться случайными заработками. После длительных колебаний написал письмо Маннергейму (тоже был бывший русский генерал) с просьбой помочь с работой. И получил краткий, категоричный ответ: "Для красного генерала у

Штаб-капитан А. Козловский с женой и дочерью. Брянск. 1898 г.

меня нет работы".

Наконец Козловскому повезло: он устроился учителем математики, физики и естествознания в русской средней школе в Перкиярве. Через некоторое время школу закрыли. Пришлось переключиться на работу по механике и лесу.

Затем бывшему генералу удалось устроиться мастером на одном из механических заводов в Выборге. Здесь его дочь Лиза закончила учебу, и ее взяли гувернанткой в одну приличную семью в Хельсинки. Вскоре туда перебрался и отец.

Жена и сыновья Козловского вернулись из Холмогор в Череповец, а затем постепенно поочередно перебрались в Питер. Работали поначалу кто кем.

Вроде бы все благополучно складывалось у Николая. Но постоянные напоминания о том, что он сын врага Советской власти, вывалили его из душевного равновесия, и в 1927 году он застрелился, написав в предсмертной записке: "Не могу терпеть несправедливости..."

1 декабря 1934 года был убит С. Киров. В Ленинграде началась чистка. В марте 1935 года выслали в Казахстанскую степь и Козловский. Потом им разрешили вернуться. Правда, трагически сложилась судьба у Константина. Обвинен в попытке побега из ссылки, его арестовали и отправили в лагерь. Там он и погиб.

Александр Николаевич Козловский последние свои годы жил, как, впрочем, и раньше, тихой, замкнутой жизнью. Ударом для него явилась советско-финская война в 1939-1940 годах. Может быть, это и явилось непосредственной причиной его смерти 7 марта 1940 года.

Похоронен он на кладбище в центре Хельсинки. На памятнике из полированного розового гранита высечены русские, но чужими буквами, слова: "Генерал Александр Николаевич Козловский".

Игорь КУЗНЕЦОВ.

Алег ЛОЙКА

На тэму выбару

Выбірайце ж не на дурніцу
Суніку або чарніцу,
Лішчу або трэціцу,
Пляшчу або фляцу,
Шчытніцу ці з маслам блін
Выбірайце ўсе, як адзін,
Як дарыны Божы дар,
Спадарыня, спадар,
Таварыш, гаспадыні!

Бо заплачаш, брат, засмучыш,
Як у кашы ладому
Шчыбуліну прытарачыш
Зноў набіваць асому!

Затышакіся, замглыні,
Зноў у пустое выймі,
Як сояныя збыліцы
Зноў з кашы не вымеш!

І песня анімеся,
І матчыны губы,
Калі зноў моц займеся
Той, хто іх не любіць!

Рыбюю на дэзе
Б'юся, ды не маўчу, як рыба:
"Слаўны народзе
Мудрым будзь твой выбар!"

Мой кандыдат

Мой кандыдат — сэрца, якое
— поўна любові,
Ласкі якое стане свет увес
абшчы,

Мой кандыдат — ціхі, ды самы
чулы слых,
Слых якому стане выслухаць,
чуць усіх;

Мой кандыдат — вочы, адзіны
у якіх зарок,
Бачыць пясчаніку і зорку —
кожную! — далёк;

Мой кандыдат — дотых пальцаў
у якіх дэсціц
Да ўсяго, што гамоніць і што
марыць у жыцці;

Да радасці, што вясяліць,
слёзу і пакут,
Да кватэ, садоў, асёліц, што
родны здобывае кут,

І да зямлі, што няме між родных
якіх прасад,
Каб сілу меў Антэя кожнай мой
кандыдат!

Перадвыбарчая мікрапаэма

— Я — народ, і не сябе
Бараніць я буду,
Зарубіце на ібе,
Родныя людзі...

Я — народ, і мой народ
Астае спэцазнам.

ЗВІКА!

Если будущая мать выпивает...

Даже небольшие дозы алкоголя во время беременности увеличивают вероятность рождения детей с аномалиями поведения. Об этом сообщает американский журнал Pediatrics. Если будущая мать в течение недели выпьет один-два стакана вина или один коктейль, второе увеличится вероятность того, что у ребенка через 6-7 лет обнаружится пониженное внимание или склонность к непослушанию и агрессии.

Скорпион поможет

Ученые Шиллеровского университета в Йене полагают, что один из компонентов ада животного — иррациональное скорпиона может стать основой нового средства обезболяющих лекарств. В отличие от других анальгетиков, которые притупляют чувство боли, но негативно сказываются на функциях центральной нервной системы, этот токсин воздействует только на нервные клетки, расположенные за пределами головного мозга.

Лосьон против рака

В Калифорнии и Флориде начинаются клинические испытания лосьона, препятствующего злокачественному перерождению клеток кожного покрова под действием солнечного ультрафиолета. Лосьон содержит фермент, который ликвидирует несправочности молекул ДНК, возникающие в результате ультрафиолетового облучения.

Гуси из США на Камчатке

В Петропавловск-Камчатский из США доставлены восемьдесят молодых канадско-алеутских гусей. Когда-то на Алеутских островах было множество гнездовий этой птицы, но они были практически полностью уничтожены лесами, акклиматизированными на островах с промысловыми целями. Около сорока лет назад в США была принята и успешно выполнена программа восстановления этого вида. Специалисты камчатского Института экологии рассчитывают на приживание алеутского гуся на Курильских островах.

Раззяуляй, народзе, рот,
Цешся з баямкам разам:

Нізам шайбу, долам
Ды навядоміш — клошай, —
Пашчыя ў сём тоціш
Гарачыя жошкі!

Пашчу на пацею
Карпенкува племя;
Ганчару-шпінгалету
Можна з пшэстаў;
Захаранку да брамы —
З глушчыцём тым самым!

А Красуці, ці не сплукі,
Ці сьвяцілі сам Пшэстускі,
Стас, Занон, Ікс, Ігрук, Ішук
Ды апавізіны шышак? —
З Ганчарыкам іх з верталёта —
У Мазырскае балота.

У дрыгун, у тавы, у багун!
Прэзідэнт я, быць ім прагну!

Я — народ, і я — дзяржава:
Бараніцца маю права,
Прэзідэнцкім каварам
Не, народ мой не уроніць!

Дай ці дзе была дзяржава,
Шчэ ж на нас не нападзі!
І не забірай крэсла,
У якім вы шчы не селі,
Дык чаго ж вас так панесла
У гэтыя дні каруцелі?
Можна ж і дурці панесці?
Вуль, ставіць калі ўвасодзі:
Брак ім чым у крэсла сядзі?
Не народ?.. Не ад народа?..

— О таварыш феадале,
Шчэ ж на нас не нападзі!
І не забірай крэсла,
У якім вы шчы не селі,
Дык чаго ж вас так панесла
У гэтыя дні каруцелі?
Можна ж і дурці панесці?
Вуль, ставіць калі ўвасодзі:
Брак ім чым у крэсла сядзі?
Не народ?.. Не ад народа?..

Ой, паглядзім шчы, паглядзім,
Дзе, каго яшчэ пасадзім?
Што ж?.. Яно — канфуза дужа:
Плясунца ў любую дужу,
І калі ёсьць пад і перал,
Лука жорна яшчэ, чым нерат.

А, вядома ж, розных лужаў
Шмат у гэтым свеце пекным!
Калі ты мне мілы, дружа,
Перад баямкам не пры ў пекла!

І няхай каму і прыкра,
Не міхайце пазы-мікра,
Каб не упінулі ў макрыяды
Абарончыя тырады!

Дурыла

Лёс мучыў, доля злая дзярала?
Паў на сэрца май дурыла
І дэбле яго, і шамоча,
У кішэцях адно што не мочыць;

Палавай яму авіякрылы,
Палавай на Нарачы капер,
Палавай дэсмакраты магілы,
Палавай дэлавая палашы!

Кожны дзень пад навюткім
краватом...
Зухаватым, жулікаватым...
Нбы Басстра, каструе галовы
Херувімы, патлівы, нервовы...

Маці песьціла, маці карміла,
Ці ж на тое, каб край свой
нямілі?
У няшчымнах гавалала,
Ці ж, каб Басля Рука бавала?

У хлусні дурылава сіла,
Косіць, скошывае, як і касіла,
І не толькі ў пушчу я рыла, —
Хоць дурыла — свой дурыла:

У ілжы расквашуць, тоне —
Аж захлываецца ад падману:
Знаежва, ганьбуе, прытоніць,
Зацароўвае, чмуріць, шаманіць,

Паў на сэрца мае, не злітае
Ці на якія расквашуць,
Прабуда, дзе ты, дзе, залата,
Залатой, не хлусівай пробы?

Дыстык слепаты

1. Ванга
Як добра, што я — не Ванга!
Бяскапаты, між асох
П'ю сок манго ці манга
І баравы сок;

Дый мошня па нэпаіткі:
Дзяржавы, чэмерз,
Што б'юць — паскуды — палыткі
Спраўнай усіх Дрэс і ГЭС.

І ўжо нічутка пад носам
Не саў тымі
П'ю сок манго ці манга
З дэз будучы глыбіні.

Ды згодны ізноў ахвоца
Па кропельцы наліць:
Калі не бачыць вочы,
Душа — не баліць.

І ўсё ж я б аслеп, як Ванга,
Каб бачыць за пракадной,
Чэмерз, 2001

БЫВАЕ ТАКОЕ

Вещь додела пастуха до инфаркта

Шестидесятилетний румынский пастух скончался от сердечного приступа, после того как ему прямо в ухо неожиданно пробили овца. Как рассказали его товарищи, в последнее время этот человек выглядел очень нервным. Врач подтвердил, что смерть наступила в результате сердечного приступа из-за стресса.

По указанию президента солдатам бугам бесплатно раздавать презервативы

Нигерийский президент Олусунджу Обасанджо призвал командование вооруженных сил страны бесплатно раздавать солдатам презервативы. Также будет выработан свой план безопасного поведения для военнослужащих и введена программа сексуального просвещения. Эти меры должны помешать распространению СПИДа. Сейчас процент инфицированных в армии превышает аналогичный показатель по стране. Из 36 миллионов ВИЧ-инфицированных во всем мире — 26 миллионов приходится на Африку.

Индиец совершил самопожирение на похоронах своей жены

В Индии во время совершения похоронного обряда 50-летний муж покойной бросился в погребальный костер. Он был отравлен в больницу, где скончался от тяжелых ожогов. Это первый случай подобной смерти, когда самопожирение совершил мужчина. В индуизме есть аналогичная традиция для тех, кто теряет супруга: они должны жить в погребальном костре мужа.

Пока Ким Чен Ир возлагал венок, спецслужбы гонили пса

Во время посещения руководителем КНДР Ким Чен Ир Александровского сада, где он возложил венок к могиле Неизвестного солдата, сотрудники спецслужб безопасности некоторое время гонили по саду собаку. Безобразный акт произошел в Александровском саду как раз в тот момент, когда там находился северокорейский лидер. Сотрудникам не удалось поймать собаку и ее просто отгоняли подальше от места церемонии возложения венков.

ГРУЗОПЕРЕВОЗКИ

Фирма	Лицензия №	Марка а/м	Дальность	Цена	Тоннаж	Особенности, Тип кузова	Телефон
ЧП	AA-1-5580 от 22.05.98 по 2003	ИДА	РБ	Дог.	5 т, 19 м³	Тент	286-66-95
ЧП	AE-1-1855 от 2.04.98 по 2003	ИВЕКО 95 г.в.п.	СНГ, РП, Литва	от 0,143	до 3 т, 12 м³	Центральный, металлический, 2 места, TIR, CARNET	(017) 231-87-64, 8-0296-31-01-31
ООО "Автомобиль"	AA-1-4579 от 28.01.98 по 27.01.2003	Евромашины	Минск, РБ, СНГ, Европа	Дог.	1-20 т, 1-100 м³	Тент, металл, фургон, TIR, CARNET	(017) 262-93-61, 253-90-56
АМИР	AE-1-0775 от 14.04.97 по 13.04.2002	Форд-Транзит	СНГ, Европа, РБ	от 0,208	1-3 т, 8-20 м³	TIR, прицеп, перевозим автомобили	(017) 222-23-02
ИП "Автоград"	AA-1-0307 от 28.09.98 по 2003	Мерседес-310D	РБ, СНГ, Европа	Дог.	12 пассаж. мест		(017) 254-72-21, 236-99-43
Евротектранс	AE-1-3908 выд. по 14.03.2005	ИВЕКО24036	СНГ, Европа, РБ	Дог.	20 т, 82 м³	Рефрижератор, пневмоTIR	(017) 236-70-61, пейджер 285-00-00
ИНТЕРСТАЛЬ	AE-1-6822 от 17.12.98 по 2003	ИВЕКО190.36	СНГ, Европа, РБ	Дог.	34 т, 82 м³	Тент, пневмоTIR	аб. 2825
"Автоспец-электро"	AE-1-1703 от 09.04.99 по 2003	Мерседес 8014	СНГ, Европа, РБ	Дог.	25 т, 25 м³	TIR, тент	(017) 210-51-17, 210-51-26, 210-51-35
ЧП	AE AA 56660.91 по 29.10.2001 г.	МАЗ 54323	СНГ, Европа, РБ	Дог.	до 7 т	Бортовой	(017) 252-55-27, 256-74-15
ЧП	AE-1-3676 от 22.02.00 по 21.02.05	Мерседес 207 D	Минск, СНГ	Дог.	до 2 т, 9 м³	Литовская виза	219-44-43, 8-0296-19-44-43
Данекс-М	AE-1-3793 от 02.03.2000 по 1.03.2005	Фат Дукато	РБ, СНГ, Минск	от 0,10	до 2 т, 11 м³	Цельнометаллический	224-72-49
		Мерседес 407 D	РБ	Дог.	до 2 т, 10 м³	Фургон металлический	252-25-87, 252-96-79, пейджер 248-96-23
		МАЗ 5337	РБ	Дог.	до 8 т, 21 м³	Тент	

15 августа

БТ
06.30, 07.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00, 08.00, 11.00 Новости.
08.05 "Орбона полиция".
09.05 "Милые женщины".
10.05 "Праздничная земля".
11.05 "Человек моря".
12.00 "Посредством Золотого шара".
13.00 "Новости".
13.10 Фильм "Эскадрон гвардейцев".
14.30 К Дню Независимости Индии. "Повесть о любви".
15.00 "Новости" (с субтитрами).
15.15 "Милые женщины".
15.30 "Вос на орбиту".
16.00 "Милые женщины".
16.10 "Приключения швейцарской семьи Робинсонов".
17.05 "Морская полиция".
18.00 "Новости".
18.20 Зона Икс.

РТР
08.00 "Вести".
08.15 "Два дома".
09.00 "Моя семья".
10.00 "Вести".
10.30 "Фильм".
10.45 "Санта-Барбара".
11.00 "Вести".
11.30 "Сам себе режиссер".
11.50 "Сам себе режиссер".
12.00 "Вести".
12.30 "Сам себе режиссер".
12.50 "Сам себе режиссер".
13.00 "Вести".
13.30 "Сам себе режиссер".
13.50 "Сам себе режиссер".
14.00 "Вести".
14.30 "Сам себе режиссер".
14.50 "Сам себе режиссер".
15.00 "Вести".
15.30 "Сам себе режиссер".
15.50 "Сам себе режиссер".
16.00 "Вести".
16.30 "Сам себе режиссер".
16.50 "Сам себе режиссер".
17.00 "Вести".
17.30 "Сам себе режиссер".
17.50 "Сам себе режиссер".
18.00 "Вести".
18.30 "Сам себе режиссер".
18.50 "Сам себе режиссер".
19.00 "Вести".
19.30 "Сам себе режиссер".
19.50 "Сам себе режиссер".
20.00 "Вести".
20.30 "Сам себе режиссер".
20.50 "Сам себе режиссер".
21.00 "Вести".
21.30 "Сам себе режиссер".
21.50 "Сам себе режиссер".
22.00 "Вести".
22.30 "Сам себе режиссер".
22.50 "Сам себе режиссер".
23.00 "Вести".
23.30 "Сам себе режиссер".
23.50 "Сам себе режиссер".
24.00 "Вести".
24.30 "Сам себе режиссер".
24.50 "Сам себе режиссер".
25